

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33474
Nom	Cooperació al desenvolupament i l'educació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau d'Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau d'Educació Social	314 - Cooperació al Desenvolupament i Educació	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
LAZARO LORENTE, LUIS MIGUEL	120 - Educació Comparada i Història de l'Educació
LLORET CATALA, MARIA DEL CARMEN	120 - Educació Comparada i Història de l'Educació
MARTINEZ USARRALDE, MARIA JESUS	120 - Educació Comparada i Història de l'Educació

RESUM**CONEIXEMENTS PREVIS****Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

L'assignatura de 'Cooperació per al Desenvolupament i Educació' constitueix una de les disciplines que conjuntament amb altres ('Pedagogia per a la inclusió social', Educació per a la sostenibilitat, Educació per a la salut i prevenció de les conductes addictives, Intervenció i mediació educativa, etc.) aporta coneixements per a l'alumnat d'acord amb les diferents àrees que es configuren com a alternatives en els escenaris laborals: l'àrea socioeducativa, l'àrea sociocultural, l'àrea del menor i l'àrea de prevenció.

L'assignatura de 'Cooperació per al Desenvolupament en Educació' manté llaços evidents amb altres disciplines que l'alumne pot haver cursat abans/al mateix temps i li confereix cert bagatge conceptual que ajudarà a consolidar els marcs teòrics d'anàlisi i estudi: 'Educació Internacional' i 'Educació Social Comparada', entre les més significatives. Ara bé, la finalitat que la singularitza ve donada d'alguna manera pel seu objecte d'estudi: l'atenció que recau sobre el vessant socioeducativa dels denominats 'països en desenvolupament' i la seva evident relació amb les polítiques que poden realitzar-se des dels països desenvolupats sobre aquest tema.

COMPETÈNCIES

1306 - Grau d'Educació Social

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització i planificació.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i en el context professional.
- Capacitat de gestió de la informació.
- Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions.

- Capacitat crítica i autocrítica.
- Capacitat de treballar en equips multi- i interdisciplinaris.
- Reconeixement i respecte per la diversitat i foment de la interculturalitat.
- Capacitat per a desenvolupar, promoure i dinamitzar habilitats de comunicació interpersonal.
- Compromís ètic actiu amb els drets humans, la igualtat entre homes i dones i la sostenibilitat.
- Capacitat d'aprenentatge autònom al llarg de la vida.
- Capacitat per a realitzar investigació educativa en diferents contextos.
- Comprendre els referents teòrics que constitueixen l'ésser humà com a protagonista de l'educació.
- Conèixer i comprendre els sistemes educatius i formatius actuals en el context internacional.
- Conèixer els principis i fonaments de l'atenció a la diversitat.
- Realitzar estudis prospectius i avaluatius sobre característiques, necessitats i demandes educatives.
- Identificar i emetre judicis raonats sobre problemes socioeducatius per millorar la pràctica professional en contextos no formals.
- Elaborar i interpretar informes tècnics, d'investigació i d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Cooperació per al Desenvolupament i Educació per al Desenvolupament

El primer tema té un caràcter propedèutic i eminentment terminològic: pretén diferenciar i alhora deduir els trets idiosincràtics de dos conceptes neuràlgics per a aquesta assignatura: la Cooperació al Desenvolupament en Educació, i la Educació per al Desenvolupament. Al mateix temps, té la intenció de revisar tant diacrònicament com sincrònicament l'evolució dels corrents i tendències de la Cooperació al Desenvolupament fins als nostres dies.

2. Models de desenvolupament i educació

Aquest tema resulta fonamental per poder interpretar bona part de les claus polítiques i socioeducatives de les actuals polítiques de cooperació al desenvolupament: revisa des de quin prisma heurístic pot llegir-se el concepte de desenvolupament, vinculant-ho amb el vector educatiu, i desenvolupa quins han estat, dins de cadascuna de les interpretacions (econòmica, social, humana i sostenible, política i fins i tot cultural), els models més significatius que la representen, reconeixent, d'aquesta manera, com un mateix concepte pot donar lloc a diferents representacions de cooperació al desenvolupament en educació i, per descomptat, a diverses maneres de plasmar-ho en la pràctica.

3. La Ajuda Oficial al Desenvolupament i la Educació

La AOD (Ajuda Oficial al Desenvolupament) constitueix l'instrument per excel·lència de la cooperació al Desenvolupament en tots els àmbits: sorgeix en 1972 per part de Nacions Unides i des d'un principi s'estableix un consens mundial sobre aquesta quantitat: 0,7% sobre el PIB de tots els països desenvolupats.

En aquest tema es radiografiarà la realitat de la AOD a nivell internacional, a nivell de la comunitat valenciana i finalment dels ajuntaments (el que s'ha vingut coneixent com a ajuda descentralitzada), atenent tant als instruments i modalitats de cooperació com als protagonistes que en ella entren a formar part.

També s'analitza en el mateix la situació actual existent en països tant desenvolupats com en desenvolupament marcada per la globalització que afecta a tots els escenaris de la vida, dels quals el socioeducatiu és un d'ells, però no l'únic.

4. Enfocament de Gènere en Cooperació al Desenvolupament

El treball de la cooperació a partir de la perspectiva de gènere constitueix una tendència tan institucionalitzada de la cooperació al desenvolupament que té els seus propis models i metodologies de treballar des de la mateixa. Partint d'aquesta premissa, aquest tema té un doble vessant: d'una banda, pretén analitzar quin ha sigut l'evolució de les polítiques de cooperació al desenvolupament des de la perspectiva de gènere, i treballa des de quins models i terminologies es contempla aquesta perspectiva (el model GED-gènere en Educació i el model MED-dona en educació). D'altra banda, s'analitzarà quins són les principals xifres entorn del desenvolupament i la situació de la dona en el món per a aterrar en quins són els principals obstacles i reptes que en els diferents països del món, especialment en els països en desenvolupament, ha d'afrontar la dona en el seu camí al desenvolupament humà i sostenible, a més el seu dret intrínsec al desenvolupament i, per tant, a l'educació.

5. Empoderamiento, educació i participació de ONGD

El empoderamiento constitueix una de les eines clau perquè els pobles dels països en desenvolupament aconseguisquen fer efectiu el seu dret a l'educació i a la participació, en sensu lato. Per açò, des de cooperació al desenvolupament s'analitzen com cristallitzen les polítiques de empoderamiento (que sorgeixen d'una manera clara vinculades a l'educació popular i d'adults, de la mà de Freire) en l'actualitat, des de l'anàlisi sociopolítica d'experiències de compensació educativa i discriminació positiva realitzada a poblacions en risc de marginació social: el programa de les 900 escoles, les escoles Fe i Alegria, el programa Borsa Escola, l'Escola Nova Colombiana, l'experiència zapatista o la dels Camperols Sense Terra (*MST) constitueixen bons exemples de l'apuntat.

També el empoderamiento s'aconsegueix a partir de la participació massiva dels i les ciutadanes i la seua capacitat per a transformar el món, com ho mostra la consolidació del Fòrum Mundial de l'Educació des de 2001 i el seu impacte en el món actual.

Finalment, a tenor també de la importància de la participació, s'analitza quin és el paper actual de les Organitzacions No governamentals per al Desenvolupament (conegudes en les seues sigles, ONGD) i també quin és el rol del voluntariat en els escenaris actuals.

6. Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS): cap a un model de convivència més inclusiu i respectuós

L'any 2000 es van reunir en l'Assemblea General de l'ONU l'anomenada Cimera del Mil·lenni. En aquesta cimera es va acordar establir uns objectius (ODM) i metes mesurables, amb terminis definits, assumint un compromís per combatre la pobresa extrema i la fam, l'analfabetisme, la discriminació de gènere, la mortalitat infantil i materna, la degradació del medi ambient i malalties com el VIH / SIDA, fomentant una aliança mundial que destinés recursos humans i econòmics per al desenvolupament. Tenint 2015 com a termini límit, es van establir 8 objectius del mil·lenni amb 21 fites concretes. L'any 2015 es va adoptar l'Agenda 2030 de Desenvolupament Sostenible, que inclou les lliçons apreses dels ODM, i fixa 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i les metes en què aquests es concreten i dona un termini de 15 anys per a la seua consecució. Aquests objectius constitueixen l'element central dels esforços internacionals per traçar les polítiques de manera més responsable, i per proporcionar un full de ruta que beneficie tant a les persones com al planeta.

LODS 4 Educació de qualitat preten garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots. L'objectiu del tema es oferir a l'alumnat una primera aproximació a la visió, continguts i implementació de l'Agenda 2030, propiciar un debat reflexiu sobre els ODS per generar pensament crític i una educació transformadora i reflexionar sobre la importància de l'educació social per a la consecució del ODS

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	2,00	0
Estudi i treball autònom	37,50	0
Lectures de material complementari	7,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	14,00	0
Preparació de classes de teoria	3,50	0
Resolució de casos pràctics	3,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT**AVALUACIÓ**

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Referència b1: BONI, ALEJANDRA, BELDA-MIQUEL, SERGIO y CALABUIG, CAROLA (2020). Educación para la ciudadanía global crítica. Madrid. Síntesis.

Referència b2: ALCARAZ, ANA y ALONSO, PAMELA (2019): La contribución de las universidades a la Agenda 2030. Disponible en <https://ir.uv.es/B1HDI NM>

Referència b3: MARTINEZ USARRALDE, MARÍA JESÚS (ed.) (2011): Sentipensar el Sur. Cooperación al desarrollo y educación. Valencia: Patronat Sud-Nord y Servei de Publicacions de la Universitat de València.

Referència b4: GONZÁLEZ, INMACULADA (2005): La cooperación educativa ante la rebeldía de las culturas. Madrid: IEPALA.

Referència b5: PÉREZ DE ARMIÑO, K. (dir.) (2002): Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo. Barcelona. Hegoa-Icaria.

Complementàries

- Referència c1: CARPIO ORTEGA, M.L. (1994): Las ONGD y la crisis del desarrollo. Un análisis de la cooperación con Centroamérica. Madrid. IEPALA.

Referència c2: CABRERO, F. (2006): El tercer mundo no existe: diversidad cultural y desarrollo. Barcelona: Intermón Oxfam.

Referència c3: BOHORQUES, L. (2008): Diario de una voluntaria (viaje a Anantapur). Valencia: Tirant lo Blanch.

Referència c4 MARTÍNEZ USARRALDE, M.J. (2011) coord.: Monográfico de Revista Española de Educación Comparada, 17. Numero monografico: La Cooperación al Desarrollo en Educación: alianzas con Educación Comparada para una perspectiva de desarrollo. Madrid, NED-Sociedad Española de Educación Comparada.

Referència c5 MESA, M. (1994); Educación para el desarrollo y la paz. Experiencias y propuestas en Europa. Madrid. Popular.

Referència c6 V PLAN DIRECTOR DE LA COOPERACIÓN VALENCIANA 2021-2024. Generalitat Valenciana. <https://ir.uv.es/CIQ85MO>

Referència c7 Ley 1/2023, de 20 de febrero, de Cooperación para el Desarrollo Sostenible y la Solidaridad Global. Boletín Oficial del Estado, 21 de febrero de 2003.
<https://www.boe.es/eli/es/l/2023/02/20/1/con>

